

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plačala in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubljana, sobota 14. marca 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Zakaj ne pridemo do samouprave?

V zadnjih letih je bilo sicer že od marsikatere vlade in od mnogih ministrov obljubljeno, da se bo začela izvajati dekoncentracija uprave in da se bo dala ljudstvu samouprava. Toda vse te obljube so ostale le obljube in od samouprave smo danes dejansko mnogo bolj daleč, ko pa v prejšnjih letih. Samoupravne pravice pokraj in mest se stalno krčijo in celo tiste so brez veljave, ki bi po zakonu morale biti uveljavljene. Tako n. pr. predpisuje zakon, da se izdajajo nekatere uredbe šele po zaslišanju banovinskih svetov, toda dejanskih, t. j. izvoljenih banovinskih svetov še danes nimamo. Moglo bi se zato razpravljati o tem, če so uredbe, ki so jih izdali neizvoljeni banovski sveti, sploh veljavne.

Po zakonu bi torej morali imeti mnogo več samoupravnih pravic, kakor pa jih imamo. Glavni vzrok, da kljub jasnim določbam zakona in kljub ponovnim zagotovilom z najbolj odločujočih mest ne pridemo do samoupravnih pravic, je brez dvoma v naši centralni birokraciji. Ta ne pusti, da bi se njena moč zmanjšala le za las, ta zahteva za sebe vso oblast in ob njenem odporu so se tudi razbila vsa dobromišljena prizadevanja politikov, ki so hoteli vsaj do neke mere vrniti ljudstvu njegove samoupravne pravice. Naša birokracija pač noče deliti oblasti z nikom.

Toda ne v neznatni meri je tudi krivda na nas samih, da se samoupravne pravice ljudstva vedno bolj krčijo. Ne znamo in menda niti ne moremo varovati niti onih pravic, ki jih še imamo. To se je jasno videlo na zadnji proračunski seji ljubljanskega občinskega sveta, ko je bil odklonjen predlog, da občinski svet sam imenuje preiskovalno komisijo o prejšnjem mestnem gospodarstvu, sprejet pa predlog, da se naprosi banska uprava, naj izvede to preiskavo. Včasih pač ne bi mogla biti niti debata o tem, da bi občinski svet prepustil pravico, ki jo ima sam, komu drugemu, pa čeprav bi to bila instanca, s katero je po političnem naziranju še tako blizu. Kajti vsa mestna avtonomija je v tem, da občinski svet zvesto čuva tudi najmanjšo svojo pravico in da nikdar ne ustvari nevarnega prejuda, da višja oblast izvaja pravico, ki pripada njemu.

Bilo pa je tudi čisto nepotrebno, da je prepustil občinski svet preiskavo višji nadzorni oblasti. Kajti mogel bi sestaviti občinski svet preiskovalno komisijo tudi iz mož, ki niso člani občinskega sveta, ki pa morejo po svoji strokovni in moralni kvalifikaciji dati polno jamstvo, da bodo svojo težko in odgovorno nalogo prav in dobro izvršili. Zlasti pa bi bili v to poklicani mestni davkoplačevalci. Saj vendar ni nihče tako zelo zainteresiran na dobrem mestnem gospodarstvu ko mestni davkoplačevalci. Nihče pa tudi ni bolj za to, da se oni, ki so krivi slabega gospodarstva, kaznujejo in da škodo poravnajo, ko mestni davkoplačevalci. Zato bi bilo ne le stvarno edino pravilno, če bi se sestavila preiskovalna komisija iz vrst mestnih davkoplačevalcev, temveč bi se tudi edino na ta način varovala mestna avtonomija.

čin varovala mestna avtonomija.

Pa še druga napaka se je storila na ljubljanski proračunski seji, ki tudi ne bo v korist mestne avtonomije. Na drugem mestu objavljamo predloge edinega zastopnika trgovstva g. Karla Sossa, kako sanirati mestno gospodarstvo. Vsak, kdor prečita te predloge, mora priznati, da so dokaz skrajne konciliantnosti in da upoštevajo v polni meri težko finančno stanje občine. Samo polovica novih davščin, ki jih je predlagala večina,

naj bi se porazdelila na prihodnjih pet let. Niti ta skrajno popustljivi predlog ni bil sprejet. Trgovskim in gospodarskim slojem zato ne preostaja nič drugega, kakor da pri finančnem ministru apelirajo, da se njegova navodila glede mestnih davščin striktno izpolnjujejo in da ne dopusti tako ogromne nove obremenitve mestnega prebivalstva. Ker ni večina smatrala za potrebno, da doseže z manjšino sporazum, temveč je vse njene zahteve kar glad-

ko in brez debate odklonila, ne preostaja drugega ko apel na finančnega ministra. Da se s takšnim postopanjem ne varuje mestna avtonomija, je več ko jasno.

Naše samoupravne pravice se krčijo, ker jih tudi sami ne znamo varovati. Naša državljanska zavest se še ni povzpela do tega, da strankarski interesi nikdar ne bi bili v škodo državljanjskim osnovnim svoboščinam. Pozabili smo že na te svoboščine — in zato jih tudi imamo vedno manj.

ni namenjeno za preprodajo (blago), odnosno ako v tarifi skupnega davka na poslovni promet ni drugače določeno.

Na koncu § 10. zakona o skupnem davku na poslovni promet se doda nov odstavek, ki se glasi:

3. Davčni zavezanec, ki ne vodi knjige o opravljenem prometu ali ki ovira organe davčne oblasti pri vpogledu ali pregledu poslovnih knjig, beležk in dokumentov, se kaznuje denarno od 1000 do 10.000 Din, davek pa se odmeri na podlagi zbranih podatkov. To kazni izreče davčna oblast prve stopnje.

§ 14. zakona o skupnem davku na poslovni promet se dodaja ta odstavek: »Izjemoma ne plačajo skupni davek od svojega prometa potonji mlinci z največ 2 kolesi, ki ne delajo vse leto.«

Od plačila na poslovni promet se oprošča tudi Gardijski dom na Topčideru.

Finančni minister se pooblašča, da more odpisati dolžni neposredni davek do konca l. 1935. onim premoženjskim občinam, za katere se dokaže, da so plačilno nesposobne, da pa bi se jim s prodajo njih premoženja prizadejala nesorazmerno velika škoda.

Točarinska taksa.

I. Za pravico točenja alkoholnih pijač na drobno in na veliko se plača na ime takse:

a) v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Mariboru, Splitu, Subotici, Skoplju, Nišu in Šibeniku za vsako polletje: 1500, 1000, 750, 500, 300 in 200 Din;

b) v mestih z nad 15.000 prebivalci za vsako polletje: 1000, 750, 500, 300, 200 in 150 Din;

c) v mestih, krajih z nad 2000 do 15.000 prebivalcev za vsako polletje: 750, 500, 300, 200, 150 in 100 Din;

č) v krajih z do 2000 prebivalcev vsako polletje 500, 300, 200, 150, 100 in 50 Din.

II. Za pravico prodaje alkoholnih pijač v originalnih zaprtih steklenicah v specerijskih, kolonialnih, delikatesnih in njim podobnih trgovinah se plača taksa iz najvišje skupine posameznih kategorij a), b), c) in č), navedene pod I.

Na koncu 1. odstavka pripombe 5 se doda stavek: »Kdor začne prodajo alkoholnih pijač v originalnih zaprtih steklenicah brez predhodno plačane takse, se kaznuje poleg plačila redne takse še s trikratnim zneskom neplačane takse. V drugem odstavku po besedi »točilec« se doda še »odnosno prodajalec« ter enako v drugih stavkih.

Ta določila se bodo uporabljala od 1. julija 1936 dalje tudi za one, ki jim je bila taksa že odmerjena.

Oproščajo se vseh kazni, ki so bile naložene zadrugam, njihovim zvezam in funkcionarjem za takšne prestopke iz tar. post. 12, 62, 91 in 92, ki so bile storjene do 31. januarja 1936. Postopanje, ki je zaradi teh preslopkov v teku, se ustavi, če razsojene kazni se ne bodo pobirale, kazni pa, ki so bile že plačane, se ne bodo povrnila.

Prevoz v tovornih avtomobilih na cesti iz Kotora do Peči in v kraje, ki so dostopni samo po tej cesti, ne podleži plačilu takse iz tar. post. 101 takšne tarife.

Kaj prinaša novi fin. zakon

Davek na poslovni promet se zviša od 2 na 2'5%, luksuzni davek pa od 10 na 12% — Zadrugam se taktne kazni oprostijo Pol milijona za državno izdajanje šolskih knjig

Nimamo še pred seboj avtentičnega besedila finančnega zakona, kakor ga je sprejela skupščina, toda že iz dosedanjih objav v srbskih listih moramo ugotoviti, da pomeni novi finančni zakon zopet novo in težko davčno obremenitev prebivalstva, zlasti pa trgovstva.

Tako se povišuje davek na poslovni promet od 2 na 2 in pol odstotka, luksuzni davek pa celo od 10 na 12 odstotkov. Poleg tega se tudi omejujejo nekatere ugodnosti, ki so bile dovoljene po sedanjem taksnem zakonu. Speceristi, drogeristi in lastniki delikatesnih trgovin, ki prodajajo alkoholne pijače v originalnih steklenicah, morajo odslej plačati točarinsko takso, ki so je bili doslej oproščeni. In ta taksa je zelo visoka, da večini ne bo preostalo drugo, kakor da opuste prodajo alkoholnih pijač. Zopet enkrat je bila vnaša v iskanju novih virov prevelika in mesto povečanja državnih dohodkov bo prinesla zmanjšanje.

Prav posebno težko pa je bilo udarjeno trgovstvo, da so se z neverjetnim omalovaževanjem prezrli vsi protesti trgovstva proti oprostitvi zadrug od kazni za razne taksne prestopke. Te oprostitve se tičejo prekrškov po tar. postavki 12 (dopolnilne prenosne takse), tar. post. 62 (točarinske takse), tar. post. 91 in 92 (pooblastitve za opravljanje obrta po zakonu o obrtih). Ta oprostitve je tem manj razumljiva, ker je morala že finančna oblast opetovano ugotoviti, kako zadruge kršijo vse one predpise, ki so pogoj za razne davčne oprostitve. Tako se nabhvaljalne zadruge niti najmanj ne menijo za določbo, da ne uživajo nikakih davčnih olajšav zadruge, ki prodajajo alkoholne pijače in luksuzne predmete. Čisto odkrito se v centrih teh zadrug ponujajo ti predmeti in ni davčne oblasti, ki bi prišla te zadruge za plačilo davkov. Pa saj smo doživeli celo to, da je ostalo nekaznovano dokazano tihotapstvo z nezatrošarjenim sladkorjem.

Ta nepojmljiva oprostitve zadrug od taksnih kazni je za trgovstvo tako velik udarec, ki ga trgovstvo ni pričakovalo, še manj pa zaslužilo. Dočim se na eni strani izterjuje od trgovca vsak davek, vsaka taksa z največjo brezobzirnostjo, se na drugi strani oproščajo onim, ki legalno trgovino uničujejo, taksne kazni. Kdo naj po tem udarcu še najde kakršenkoli smisel v davčni moralni!

Enako težko razočaranje pomenijo za vse gospodarske sloje tudi določbe finančnega zakona o šol-

skih knjigah. Je sicer v finančnem zakonu določba, da more poslovni minister izpremeniti zakon o učbenikih. Toda bolj jasno ko to pooblastilo bo govorilo določilo, s katerim se dovoljuje prosvetnemu ministru na ime obratnega kapitala za organizacijo izdajalnice šolskih knjig, za nagrade pisateljem in komisijam za pregled rokopisov do pol milijona Din. To se pravi, da se bo monopolizacija šolskih knjig začela izvajati in da se bo nadaljevala pozneje še v večjem obsegu. Vsi protesti gospodarskih stanov, delavstva in šolnikov so bili torej preslišani. Gospodje, ki so računali na honorarje za spisanje in pregled šolskih knjig, so torej zmagali!

V finančnem zakonu pa je še polno stvari, s katerimi gospodarski ljudje pač ne morejo soglašati. Tako se dovoljuje za gradnjo palače državne tiskarne v Beogradu 30 milijonov Din, za razširjanje Zenice in njeno uspešno konkurencio z Jesenicami nad 100 milijonov Din itd. Povsodi izdatki za namene, ki bodo obstoječim

domačim podjetjem škodovali, ne da bi naša gospodarska osamosvojitve narasla tudi le za las!

Ze itak obupni položaj trgovstva bo postal z novim finančnim zakonom še obupnejši in zlasti še, ko se na drugi strani podpirajo velekapitalistična podjetja z neverjetno trmoglavostjo. Ze je zgrajena palača tvrde »Ta-tac« v Beogradu, že je dovoljena ta veleblagovnica v Zagrebu. Ne bo dolgo, ko je bomo imeli tudi v Ljubljani. Zaradi veleprodajalnice »Ta-Tac« je nastala, kakor piše »Politikac«, panika med beograjskim trgovstvom, skoraj bo nastala panika tudi med zagrebškim in nato bo prišla tudi nad slovensko trgovstvo.

Ali je res narodu v korist, da se samo takšne perspektive odpirajo trgovstvu? Ali res ni slovenski trgovec zaslužil nič drugega, kakor da se vsi njegovi interesi omalovažujejo? Ali mora res slovenski trgovec izginiti? Kdo pa bo stopil na njegovo mesto! Kako strašna more biti slepota naših politikov!

Nekaj določil iz novega finančnega zakona

Pooblašča se finančni minister, da more po odobritvi ministrskega sveta z uredbo z zakonsko močjo predpisati način in pogoje za prekinitev postopka po monopolističnih in trošarinskih prestopkih, izvršenih od 29. februarja 1936.

Davčne olajšave zemljarine, predvidene za davčno leto 1936, veljajo tudi za davčno leto 1937.

Na ime izrednega prispevka za proračunsko leto 1936/37 plačajo zavezanci uslužbenkega davka 1%ni prispevek od svojih prejemkov, razen povratnih prejemkov iz onega službenega razmerja, ki ne izvira od mesečne plače z odpovednim rokom. Izjemoma ne plačajo ta izredni prispevek hišna služinčad, orožniki, graničarji, podoficirji in staroupokojenci.

Davek na poslovni promet se določa z 2 in pol odstotka, za promet z luksuznimi predmeti pa razen tega še z 12% od prejete vsote na ime odškodnine.

§ 1. zakona o skupnem davku na poslovni promet se daje naslednje avtentično tolmačenje:

Skupni davek na poslovni promet ni samostojen davek, temveč samo reformiran način plačila splošnega davka na poslovni promet, ki je bil določen z zakonom na o davku na poslovni promet z dne 31. januarja 1922.

Na koncu 2. odstavka § 4. za-

kona o skupnem davku na poslovni promet se doda stavek: »Prav tako more finančni minister pri uvozu blaga odrediti kol davčno osnovo znesek carinskih davščin, ko tudi določiti posebne davčne stopnje za plačilo v tem primeru.«

O skupnem davku

Stavki 1. in 2. odstavka § 4. zakona o skupnem davku se izpremenijo in se glase:

»V kolikor ni davčna osnova, odnosno plačilo, predpisano po prejšnjem odstavku, se smatra kol davčna osnova pri uvozu odškodnina, ki jo je dal v račun tuji dobavitelj, cena po računu, ki obsega tudi popust ali deklarirana vrednost v primeru pomanjkanja originalnega računa. V obeh primerih je treba dodati uvozno carino in druge državne davščine ko tudi znesek transportnih stroškov od mesta nabave do mesta prejema, v kolikor niso že v računu. Vsi ti zneski, če so izkazani v skupni vrednosti računa, se morajo izkazati tudi podrobno v računu.«

V toč. 4., odst. 7. § 4. zakona o skupnem davku na poslovni promet se črtajo besede: »oprostitve carinskih davščin, v kolikor ni namenjeno za preprodajo«, mesto tega pa se vstavi: »da je oproščena od carine, če ni in v kolikor

Nadaljnji protesti združeni proti škodljivim in krivičnim privilegijem zadrug

V popolni solidarnosti se je odzvalo slovensko trgovstvo klicu svoje osrednje stanovske organizacije in na svojih članskih sestankih energično ter s krepkimi argumenti zavrnilo zahteve onega konzumnega združenja, ki hoče živeti na račun celote. Popolna diskvalifikacija nabavljalnega in konzumnega združenja je v tem, da hoče živeti na račun onega stanu, za čigar uničenje se je organiziralo. Da uniči trgovstvo, je nastalo nabavljalno in konzumno združenje, trgovstvo pa naj bo vrhu vsega tisto, ki naj da temu združenju sredstva za svoje lastno uničenje! Čudne moralne pojme morajo imeti ljudje, ki se upajo nastopiti s takšno zahtevo! Sicer pa tudi ni v čast zadrugam, kadar zahtevajo brisanje kazni za očitno kršenje zakonskih predpisov. Ali res ne razumejo ti »idealni zadrugi delavci«, da dajejo s to svojo zahtevo največjo potuho onim, ki so največji škodljivci zadrugne misli! Ali se res ne zavedajo, kako slabo skrbe za ugled zadrugništva, kadar morajo javno prositi za brisanje kazni protizakonitih dejanj zadrug in zadrugnih funkcionarjev? Ali res ni zadrugne zveze, ki bi svoje članice poučila, da so takšne javne prošnje nedopustne?

Protesti trgovskih združenj ne le dokazujejo, kako v silno splošno škodo so demoralizirajoči privilegiji nabavljalnih zadrug in konzumov, temveč tudi pravilno poudarjajo, kako mora vsa državljanska zavest zaradi teh krivičnih privilegijev propasti.

Končno pa dokazujejo vse resolucije združenj, da je vse trgovstvo enodušno za naše gospodarske zbornice in naše Centralno predstavništvo in da je vsak predlog zbornice tudi predlog vsega trgovstva, kakor je tudi vsaka zahteva Centralnega predstavništva zahteva vsega trgovstva.

Solidarnost trgovstva nima vrzeli!

Ze objavljenim protestom trgovskih združenj v Kranju, Ljutomeru, Ribnici, Celju, Sl. Bistrici, Slovenjem Gradcu, Laškem, Konjicah in Logatcu pridružujemo danes še naslednje proteste:

Protest Združenja Celje-okolica

Na konferenci Združenja trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah dne 27. februarja je bilo ugotovljeno, da sloni zakonski predlog o gospodarskih zadrugah na napačni podlagi. Konstatiralo se je, da je ta zakonski načrt samo izraz idolatrije do zadrugništva, da pa ni niti teoretično niti praktično utemeljen.

V zadnjem času se skuša pri nas dvigniti zadrugništvo na stopnjo edino rešilnega gibanja. Od njega se pričakuje, da bo omogočilo izhod iz vsake krize. Ze samemu imenu »zadruga« se pripisuje čudežen pomen. Zato so se zadrugam dovoljevale razne ugodnosti, ki niso v nobenem razmerju z žrtvami, ki jih je moral zaradi teh ugodnosti dati državni fiskus, še prav posebno pa ne z žrtvami, ki se v ta namen zahtevajo od malih trgovcev. To se zlasti vidi pri vseh konzumnih zadrugah. Dejansko niso drugo ko trgovine, ki prodajajo blago vsakomur in vsem, ki ne plačujejo davkov in s temi davčniki in drugimi ugodnostmi uničujejo legalno trgovino. S krivičnimi privilegiji se tako uničuje srednji stan, glavni nosilec sedanega družabnega in gospodarskega reda.

Ti ogromni privilegiji zadrug bi se mogli opravičiti le, če bi nudile zadruge na drugi strani celoti velik dobiček. Toda teh koristi ni in zato je že celo napačno s temi privilegiji uničevati tako državne finance ko tudi obstoj najboljših davkoplačevalcev.

Zato zahteva trgovstvo:

1. Zadruge se morajo obravnati kot trgovska združenja, ki spadajo pod trgovinski zakon.

2. Iz istega razloga morajo za zadruge veljati tudi vsa določila obrtnega zakona.

3. Sam naslov zadruga ali združna oblika trgovskega podjetja še ne upravičujejo do kakršnihkoli ugodnosti, temveč te ugodnosti je treba s pravilnim delom in s svojim občekoristnim ciljem šele zaslužiti.

4. Zato se smejo dovoljevati ugodnosti samo zadrugam, ki služijo edino in samo splošnim koristim. Danes velja to samo za kmetijske, živinorejske, produktivne, kreditne in zdravstvene zadruge. A tudi pri teh zadrugah je treba zagotoviti čim bolj uspešno nadzorstvo, določiti odgovornost zadrugnih funkcionarjev ter onemogočiti vsako izigravanje veljavnih predpisov. Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker so dosedanje izkušnje dokazale, da je

bila kontrola nad delom zadrug popolnoma nezadostna.

Posebno pa poudarjamo, da se ne smejo dovoljevati prav nikake ugodnosti konzumnim zadrugam, ker se njih delo sploh ne more kontrolirati, zlasti pa ne, če v resnici prodajajo samo in izključno le svojim članom.

5. Poleg teh načelnih izprememb naše zakonodaje o zadrugah je treba uzakoniti še naslednje izpremembe:

Protest Združenja v Mariboru

Na vest, da skuša doseči Glavni zadrugi savez kr. Jugoslavije, da se z zakonom oproste vse zadruge in njih zveze ne le raznih davčnih in taksnih dolžnosti ter zlasti še tudi dolžnosti izdajanja kolkovanih računov po določilih tar. post. 34. taksnega zakona, temveč tudi vseh kazni zaradi protipravnega delovanja in kršitve zakona o obrtih, je sklicalo združenje trgovcev v Mariboru sestanek vsega mariborskega trgovstva, da zavzame proti neverjetnim zahtevam svoje stališče. Na tem sestanku, ki je bil dne 4. marca, je bila soglasno in z največjim odobravanjem sprejeta naslednja resolucija, v kateri zahteva trgovstvo:

Protest Združenja ptuiske okolice

Združenje trgovcev za okolico v sodnem okraju ptujskem je na svoji seji dne 9. marca razpravljalo o osnutku novega zadrugnega zakona, iz katerega je jasno razvidno, da bi se z uzakonitvijo istega podelili zadrugi trgovini novi privilegiji na račun in škodo našega najboljšega davkoplačevalca — trgovca.

Zato združenje zahteva od odločujočih činiteljev, da se uvažujejo vse pripombe in predlogi, ki so jih stavile trgovske zbornice glede predloga zakona o gospodarskih zadrugah. Nadalje naj se v polni meri upošteva tudi reso-

Protest Združenja v Ptuiju

Uprava združenja trgovcev v Ptuiju je na svoji seji dne 4. marca razpravljala med drugim tudi o predlogu novega zadrugnega zakona ter ugotovila, da uživajo konzumi in nabavljalne zadruge, ki poslujejo z milijonskimi dobički, že s sedanjim zadrugnim zakonom privilegije, ki so v eminentno škodo legalne trgovine kakor tudi v škodo države same. Zbog tega je uprava združenja

a) Kreditne zadruge morajo spadati pod kompetenco trgovskega ministarstva. Analogno tej pripombi morajo veljati za ustanavljanje kreditnih zadrug isti predpisi, ki se uporabljajo po obrtnem zakonu za vse druge denarne zavode. Obrestna mera za hranilne vloge mora biti pri kreditnih zadrugah najmanj 1 odstotek nižja, kakor pa je najnižja obrestna mera pri zasebnih denarnih zavodih. Sprejemanje hranilnih vlog je treba omejiti na občinske ali okrajne zadruge, da imajo kreditne zadruge večji teritorialni obseg poslovanja, ki bi dajal potrebno jamstvo za pravilno vodstvo poslov.

b) Analogno prejšnji točki morajo poslovodje vseh zadrug zadostiti vsem zahtevam obrtnega zakona, ki jih zahteva obrtni zakon za samostojno vodstvo poslov.

c) V svrhu potrebne depolitizacije zadrug in krepitve dejanske kontrole je potrebno, da je vsaka zadruga istočasna, ko je ustanovljena, tudi zaregistrirana pri pristojni revizijski zvezi in da more revidirati zadrugo samo za njeno področje pristojna revizijska zveza.

6. Kar se pa tiče ugodnosti oziroma olajšav, ki jih poskuša Glavni zadrugi savez doseči s tem, da bi se zadruge in njih Zveze oprostile raznih davčnih in taksnih dodatkov, pa tudi izdajanja računov po T. št. 34. zakona o taksah, in še da bi se naj Zveze oziroma njih funkcionarji osvobodili tudi vseh kazni radi protipravnega poslovanja po zakonu o obrtih itd., pa odločno zahtevamo, ali da se vse take zahteve Zadrugnega Saveza odklonijo, ali pa da se iste olajšave dajo tudi vsem trgovcem. —

1. da se vse preje navedene zahteve Glavnega zadrugnega saveza a limine odklonijo ali pa, da se dovolijo te olajšave tudi vsem trgovcem;

2. da se vse pripombe in predlogi trgovskih zbornic glede predloga zakona o gospodarskih zadrugah usvoje in uvažujejo resolucije vrhovnega foruma trgovcev, Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj, da bi se naša propadajoča trgovina s tem vsaj v bodoče obvarovala največje nesreče, ki jo v poslednjem času vedno huje občuti, od protipravne in nad vse krivično privilegirane trgovine nabavljalnih zadrug.

lucija vrhovnega foruma trgovcev Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj, da se naše, že itak propadajoče trgovstvo obvaruje popolnega uničenja po zadrugnih trgovinah.

Najodločneje pa protestiramo, da bi se priznavalo zadrugam oproščenje raznih davščin in posebno še takse po tar. post. 34. taksnega zakona.

Vsi smo enako vredni jugoslovanski državljani ter radi tega zahtevamo, da se delijo ugodnosti vsem v enaki meri, ali pa nikomur!

sprejela soglasno naslednjo resolucijo:

1. Združenje trgovcev v Ptuiju se v polni meri pridružuje predlogom, ki so jih o tem predlagale gospodarske zbornice v obrambo propadajoče legalne trgovine ter opozarja odločujoče činitelje na škodo, ki jo trpijo trgovci zbog privilegijev, ki jih uživajo konzumi in nabavljalne zadruge. Opozarja tudi na ogromno škodo, ki

jo zbog teh privilegijev trpi država sama, ker so konzumi in nabavljalne zadruge že s sedanjimi privilegiji v glavnem od neposrednih kakor tudi od posrednih dajatev oproščene že v preveliki meri.

2. Radi enakopravnosti državljanov dolžnosti in pravic zahtevamo, da se privilegiji, ki jih konzumi in nabavljalne zadruge uživajo že sedaj, z novim zadrugnim zakonom ukinejo. Najodločneje pa protestiramo, da bi se z novim zadrugnim zakonom in posebnimi odredbami za finančno leto 1936/37 dajali konzumom in nabavljalnim zadrugam še večji privilegiji, kakor to novi predlog zadrugnega

zakona predvideva. Če bi se pa kljub temu dovolili, zahtevamo to tudi za trgovce, posebno pa ukinitve tar. post. 34. zakona o taksah.

3. Nimamo nič proti temu, že produktivne zadruge uživajo določne olajšave ali podpore, nikakor pa ne moremo dovoliti, da bi pri tem bili trgovci zapostavljeni, pridobitni konzumi in nabavljalne zadruge pa, ki poslujejo z milijonskimi dobički, bile od neposrednih, poleg tega pa še od posrednih dajatev popolnoma oproščene.

Naj velja geslo: Vsi enake državljanske dolžnosti, vsi enake državljanske pravice! In to brez vsake izjeme.

Protest Združenja v Litiji

Članstvo »Združenja trgovcev za srez Litija« je sklenilo na svojem sestanku dne 27. februarja, da zahteva od odločujočih činiteljev, da se vse pripombe in predlogi trgovskih zbornic glede predloga zakona o gospodarskih zadrugah, ki je sedaj pred narodno skupščino, usvoje in da se prav tako tudi uvažujejo resolucije vrhovnega foruma trgovcev, Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj.

S tem se bo obvarovala naša trgovina popolne propasti, ker bo zasčiten proti protipravni trgovini zadrug. Izostale bodo one katastrofalne posledice, ki vladajo v vseh tistih deželah, v katerih trgovina propada. S tem pa bo doseženo tudi edino pravično razmerje:

Protest Združenja v Brežicah

Na članskem sestanku Združenja trgovcev za srez Brežice dne 28. februarja 1936 je bila soglasno sprejeta ta resolucija:

Kar najodločneje zahtevamo, da se resolucija vrhovnega foruma trgovcev, Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj s pripombami in predlogi trgovskih zbornic glede zakona o nabavljalnih in gospodarskih zadrugah usvoje in uvažujejo, ker le na ta način se bo trgovstvo obvarovalo popolnega upropačenja, ki mu grozi od protipravnega postopanja trgovine zadrug.

V kratkem se bo obravnaval pred narodno skupščino nov zadrugi zakon. Glavni Zadrugi savez kraljevine Jugoslavije bo pozikal doseči tudi posebna določila, s katerimi bi bile zadruge oproščene raznih davščin in taks. Poleg teh olajšav hoče doseči še

Enaka pravica in enake dolžnosti za vse državljane!

Protestiramo tudi proti nameri Glavnega zadrugnega saveza kralj. Jugoslavije, da bi se zadruge in njih zveze oprostile raznih davčnih in taksnih dodatkov, pa tudi dolžnosti izdajanja računov po tar. post. 34. zakona o taksah. Se odločneje pa protestiramo proti zahtevi, da se naj oproste zadruge, njih Zveze in njih funkcionarji vseh kazni radi protipravnega poslovanja po obrtnem zakonu. Tudi glede te zahteve mora veljati načelo:

enake pravice in enake dolžnosti za vse državljane,

in to ne le iz stanovskih, temveč predvsem iz državnih interesov!

to, da se zadrugi funkcionarji oproste vsake odgovornosti, oziroma kazni za nepravilno in protipravno postopanje po zakonu o obrtih.

Proti vsem tem zahtevam odločno protestiramo in zahtevamo, da se zavrnejo predlogi Glavnega zadrugnega saveza Jugoslavije, ker niso v skladu z interesi trgovstva. V primeru pa, da bi se ne upoštevala resolucija Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj ter bi se ugodilo tej neupravičeni zahtevi Zadrugnega saveza in dovolile te olajšave zadrugam, zahtevamo, da se dajo tudi vsem trgovcem te ugodnosti, kateri so jih v prvi vrsti potrebni.

Obenem predlagamo, da se vse zadruge, ki poslujejo na trgovski podlagi obdačijo ravno tako, kakor so obdačene samostojne trgovine.

Protest Združenja v Novem mestu

Uprava Združenja trgovcev za srez Novo mesto je na svoji seji dne 29. februarja razpravljala o osnutku novega zadrugnega zakona in ugotovila, da bi po tem osnutku nabavljalne zadruge ne le ohranile vse svoje dosedanje privilegije, temveč bi dobile še nove in bi bila s tem občutno prizadeta legalna, davke plačujoča trgovina, ki je že itak zbog favoriziranja raznih nabavljalnih zadrug in konzumov na poti popolne propasti.

Radi tega se obračamo na vse odločujoče činitelje z nujno prošnjo, odnosno zahtevo, da usvoje vse pripombe in predloge trgovskih zbornic glede predloga zakona o gospodarskih zadrugah in da prav tako uvažujejo tudi resolucijo vrhovnega foruma trgovcev, t. j. Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj, da bi se naša propadajoča trgovina vsaj v bodoče obvarovala od največje nesreče, ki jo v poslednjem času občuti, od protipravnega raznih zadrug in konzumov.

Odločno tudi protestiramo proti nameri, da se v finančni zakon za leto 1936/37 vnesejo posebne odredbe, s katerimi bi se zadruge in njih Zveze oprostile raznih davčnih in taksnih dodatkov, zlasti

tudi izdajanja kolkovanih računov po tar. post. 34. zakona o taksah in da bi se zadruge, njih Zveze in njih funkcionarji osvobodili tudi vseh kazni zaradi protipravnega poslovanja po zakonu o obrtih itd. Zahtevamo, da se vse takšne in podobne zahteve odklonijo, ali pa se morajo dati iste olajšave tudi vsem trgovcem.

Skupščina Zveze industrijcev

V petek, dne 27. marca 1936 bo v sejni dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo redna letna skupščina Zveze industrijcev za Dravsko banovino v Ljubljani. Skupščina je sklicana na 3. (15.) uro popoldne. Ako ob tej uri ne bo prisotna polovica članov, bo skupščina eno uro kasneje, to je ob 4. (16.) uri popoldne, t. j. z oziroma na število prisotnih članov.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika skupščine Zveze industrijcev z dne 31. marca 1933. 2. Poslovno poročilo. 3. Računski zaključki za leta 1933, 1934 in 1935. 4. Odobritev proračunov za leta 1934, 1935 in 1936. 5. Sprememba pravil Zveze industrijcev. 6. Volitev uprave. 7. Volitev nadzornega odbora. 8. Volitev častnega sodišča.

Kako sanirati ljubljanske finance

Govor obč. svetnika Karla Sossa v proračunski razpravi ljubljanskega občinskega sveta

Predloženi sanacijski proračun mestne občine postavlja gospodarske kroge mesta Ljubljane pred popolnoma nov položaj in nova vprašanja, ki so odločilnega pomena za njihovo poslovno udejstvovanje in borbo s posledicami splošne gospodarske krize.

Vsak zdrav človek mora uvideti, da je finančno stanje mestne občine zelo težko, ker se je podrgo desetletje po vojni živelo v mestni občini v Ljubljani čez razmere in se je razvijala investicijska aktivnost, ki daleč ni bila v skladu z gospodarskim razvojem in strukturo prebivalstva mesta Ljubljane. V to svrhu so se brez načrta najemala posojila, ne da bi se mislilo, kako jih odplačevati in obrestovati. Ustvarila se je cela vrsta objektov in izvršilo mnogo del, ki ne dajejo niti direktne niti indirektno rentabilnosti vsaj do te višine, da bi se mogle zmagati obresti za najeta posojila.

Danes smo pred dovršenim činom, da je mestna občina ljubljanska relativno najbolj zadolženo mesto v Jugoslaviji in da svojih bremen več ne zmore. Sanacija je torej potrebna. Treba je neodložljivo pričeti s programatičnim delom v tej smeri. Vprašanje je samo kako.

V načelu smo vsi edini in uvidevamo potrebo sanacije, ker je njena potreba nesporna. Vendar se bistveno razlikujemo v načinu gledanja na vprašanje, kako naj se sanacija izvede. Načrt, ki nam je predložen, je baziran na tem, da obremenjen z novimi dajatvami in povečanimi davščinami ljubljansko mestno prebivalstvo in izhaja iz načela, da je treba pač doprinesiti skrajne žrtve, da se izvede sanacijsko delo. Teoretično izgleda ta pot in način pravi, toda v praksi je žal neizvedljiv, odnosno ni izvedljiv z onim uspehom, ki ga predvideva načrt.

Ne sme se namreč pozabiti, da je Ljubljana uradniško in študentsko mesto in čemu ta dva sloja dajeta glavno obeležje in karakteristiko. V kakšnih razmerah živi naše uradništvo, mi ni treba posebej poudarjati, ker vsi vemo, da je bilo posebno po zadnji redukciji prejemkov prisiljeno omejiti se do skrajnosti v vseh svojih izdatkih in da je njegova kmetična moč padla na minimum. Slično je z dištvom, ki je v glavnem navezano na uspeh dobredelnih akcij in humanitarnih zavodov.

Ljubljana ni industrijsko mesto

Ona je zbog nespretne politike mestne občine izgubila bitko in dočim so druga mesta, kakor Osijek, Zagreb, posebno pa naš Maribor in Kranj znali pridobiti v svoje območje ogromne industrije in tako zaposliti na tisoče delavskih moči, je Ljubljana reševala socialni problem z javnimi deli na regulaciji Ljubljanice in tlakovanju cest in to z najetimi posojili. Ni znala torej storiti novih virov dohodkov za svoje prebivalstvo in kolikor je industrije nastalo, se je ta naselila daleč na periferiji Ljubljane v St. Vidu, Domžalah in okolici.

Posledice teh faktov, ki jih le na kratko tu ugotavljam, nosimo predvsem mi gospodarski krogi mesta Ljubljane, ljubljansko trgovstvo in obrtništvo. Ze prejšnja visoka trošarinska tarifa je znatno zmanjšala vlogo ljubljanske trgovine na veliko, ki je bila nekdanj znatna in je uživala dober sloves solidnosti in podjetnosti, ter degradirala ljubljansko trgovstvo na prodajalne lokalnega pomena,

ki vodijo težko borbo za obstoj proti rastočemu številu zadržanih prodajaln.

Nove postavke, s katerimi se želi obremeniti blago, ki prihaja v Ljubljano, pa pomenijo naravnost izločitev ljubljanske trgovine iz vsake možnosti nadaljnje konkurence in udejstvovanja preko mej mestne občine. Podoželje, na katerem smo že sedaj s težavo uspevali v močni konkurenci z aktivnimi kolegi iz Zagreba, ki prodirajo s svojim poslovnim delovanjem vedno bolj na področje dravske banovine, kakor tudi z mariborskimi tovariši, ki takih trošarin sploh ne poznajo, to podoželje je sedaj za nas, ako se uveljavijo te postavke, definitivno in v celoti izgubljeno!

Pa tudi ljubljanski lokalni promet se bo zmanjšal. To trditev ne izgovarjam na pamet, ker kot praktičen trgovec točno lahko ocenim, kje je meja zmogljivosti za ljubljanskega odjemalca in kakšne posledice bodo pri tem nastale. (Navaja pri tem nekoliko konkretnih primerov, ki bi morali pač vsakomur odpreti oči.)

Kako sanirati mestne finance

Mislim, da ni ne želja ne namera sedanjega zastopstva večine v mestnem svetu, da bi ljubljanska trgovina propadla, marveč da je naloga nas vseh, da s skupnimi naporami skušamo prebroditi težko situacijo in najti sporazumno načine, kako bi se sanacijsko delo bolje organiziralo. Kot praktičen privrednik gledam na stvari drugače in bi se moj koncept bistveno razlikoval od predloženega načrta. Po mojem skromnem mišljenju je treba v prvi vrsti stremeti za tem, da se dolg mestne občine zmanjša na ono izmero, ki je pri sedanjih dokladah in trošarinah še zmogljiva. To je potrebno ne samo z ozirom na mestne finance in davščine, marveč tudi v interesu sanacije Mestne hranilnice v Ljubljani, ki je uživala sloves solidnega denarnega zavoda po vsej dravski banovini. Dočim je uprava Gradske štedionice v Zagrebu že davno uspela, da sanira svoj zavod v sporazumu z mestno občino, v Ljubljani še ne vidimo nikakih konkretnih uspehov, dasi široki sloji prebivalstva že nestrno čakajo na to sanacijo.

Po mojem mišljenju bi bilo treba, da mesto predvsem skuša vnovčiti, odnosno odprodati pretežen del svojih nepremičnin, ki ne služijo administraciji v ožjem smislu in z izkupičkom odplačati dolg pri Mestni hranilnici.

V drugi vrsti bi bilo potrebno, da se dela na to, da del komunalnih posojil prevzame Državna hipotekarna banka, o kateri vemo, da ima v svojih blagajnah vedno okrog 400 milijonov dinarjev gotovine. Končno bi bilo treba razmisliti, da se tudi komunalna podjetja, predvsem cestna železnica, elektrarna in plinarna reorganizirajo in posojila, najeta za njihovo svrhu, prenesejo na njihove trgovinske tvrdke in obrate, ki naj potem ta posojila sami obrestujejo in amortizirajo. Nedopustno pa je, da bi se doplačevalo iz mestnih blagajn na primanjkljaje obratov, pa bodisi, da je to tudi cestna železnica. Ako se usvoji v načelu predložena zamisel sanacije, bi se lahko izdelal na podlagi navedenih smernic konkreten program, ki bi po mojem globokem prepričanju omogočil tudi brez povišanja že sedaj občutnih davščin uspešno sanacijo.

Nameravano povišanje davščin bi imelo, kakor se more danes z

golovostjo napovedati, skozi in skozi negativne posledice, ki bodo za dohodek prebivalstva mesta Ljubljane, za njegov življenjski standard in za gospodarski promet, ki se centralizira v mestu usodne in zbog tega nezaželene. Smatram za svojo dolžnost po nalogu organizaciji, v katerih vršim svoje funkcije, predvsem v imenu Združenja trgovcev v Ljubljani, svariti pred enostranskimi in prenapljenimi sklepi in uverjen sem, da bo mestni svet upošteval te moje tehtne besede, ki jih kot tolažnik naziranja in razpoloženja najvažnejših gospodarskih faktorjev našega mesta imam čast tu predložiti. Zato predlagam, naj bi mestni svet pred donošenjem zadevnih sklepov konzultiral še širše kroge gospodarskih organizacij, ki vse istotako uvidevajo resnost položaja mestnih financ in neobhodno potrebo pričetka organizirane sanacije.

Nato je podal obč. svetnik Karl Soss te

predloge

I.

Z ozirom na dejstvo, da ljubljansko gospodarstvo pod sedanjimi težkimi ekonomskimi okoliščinami

Skupščina Združenja trgovcev v Ljubljani

55. redna letna skupščina bo v ponedeljek dne 30. marca 1936 ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva ul. št. 27.

Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Računski zaključek za leto 1935. 4. Poročilo nadzornega odbora. 5. Proračun za leto 1936. 6. Razprava o Trgovskem listu. 7. Samostojni predlogi. 8. Slučajnosti. Če ob 7. uri ne bo navzočih zadostno število članov, se bo sklepalo o predmetih dnevnega reda 1 uro kasneje, to je točno ob 8. uri. Samostojni predlogi se morajo vložiti pri upravi najkasneje tri dni pred skupščino.

V smislu čl. 40. pravil sta sklepni račun in proračun vsakemu članu v času od 16. do 30. t. m. na vpogled v pisarni Združenja, da ju lahko pravočasno prouči. — Uprava.

Gospode trgovce opozarjamo, da je po dosedanjih izkušnjah računati s tem, da se žadne občni zbor točno ob 8. zvečer. — Op. ured.

Združenje pletilcev za Dravsko banovino v Ljubljani

ima v nedeljo, dne 29. marca 1936 ob pol 10. uri dopoldne v sejni dvorani Društva industrijev in veletrgovcev, Ljubljana, Tyrševa cesta 1 b, II. nadstropje (Palača Ljubljanske kreditne banke)

5. redni občni zbor

s tem dnevnim redom: 1. Nagovor in poročilo predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo blagajnika. — 4. Poročilo nadzorstva. — 5. Proračun za leto 1936. — 6. Določitev prispevkov za leto 1936. — 7. Volitve: predsednika in podpredsednika, članov uprave in namestnikov, članov nadzorstva. — 8. Samostojni predlogi. — 9. Slučajnosti. Če ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število članov, se bo sklepalo o predmetih dnevnega reda eno uro kasneje, tedaj ob pol 11. uri.

Samostojni predlogi semorajjo po čl. 387. obrtnega zakona predložiti upravi najkasneje tri dni pred občnim zborom.

mi ne prenese nikakega povika doklade na indirektno davke, kakor tudi povišanja kanalske pristojbine in vodarine, čast mi je predlagati občinskemu svetu, da si usvoji moj predlog, da mestna občina najame 6 milijonsko posojilo za dobo petih let, s katerim naj bi se krili najnujnejši izdatki in na ta način omogočilo znižanje doklade na 50 odstotkov, vodarine in kanalske pristojbine za 1 odstotek ter da se ostanek uporabi za omiljenje trošarin, oziroma uvoznin.

II.

Z ozirom na izjavo, ki sem jo podal pred finančnim odborom pri razpravi o mestnih uvozninah in trošarinah, upoštevajoč sedanje gospodarsko stanje ljubljanskega prebivalstva, kakor tudi trgovstva, čast mi je predlagati občinskemu svetu, da si usvoji predlog, da se trošarina, ki je bila povišana v letošnjem proračunu pri nekaterih postavkah življenjskih potrebščin, ne izvede in ostanejo trošarine iste, kakor v preteklem proračunskem letu.

III.

Predlagam, da si občinski svet usvoji načelo, da se vsem trgovcem povrne vplačana uvoznina za ono blago, ki ga v svojih skladiščih samo sortirajo in ga neizpremenjeno zopet izvažajo svojim odjemalcem izven Ljubljane.

S tem bi se odpravila občutna krivica, trgovcem pa nudila možnost konkurence proti zunanjim trgovcem, ki zbog občutnih uvoznin odjemljejo ljubljanskim trgovcem zaslužek.

Politične vesti

Novi jugoslovanski poslanik v Sofiji Jurisic je bil sprejet od kralja Borisa v svečanostni avdienci. Tako jugoslovanski poslanik v svojem nagovoru ko bolgarski kralj v svojem odgovoru sta naglasila potrebo nadaljevanja politike zblizanja med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Nova grška vlada je končno vendarle sestavljena. Sestavil jo je Demerdzis ter ima njegova vlada značaj nevtralne vlade, ki zato računa na podporo vseh strank. Nova vlada se bo predstavila parlamentu prihodnji teden.

V Albaniji je po poročilih pariških listov izbruhnila revolucija. Vendar pa niso znane nobene podrobnosti.

Francoski senat je po daljši debati z 226 proti 48 glasovom odobril ratifikacijo francosko-ruskega pakta.

Francija grozi, da bo izstopila iz Zveze narodov, če ne bo Nemčija odpoklicala svojih čet iz Porenja. Francoskemu vzgledu bodo baje sledile vse države, ki so na stališču, da se morajo mednarodne pogodbe natančno izpolnjevati.

Vse posredovalne predloge Anglije je Nemčija odklonila. Nemška vlada izjavlja v svojem odgovoru, da nikakor ne more odpoklicati svojih čet iz Porenja, ker bi to pomenilo okrnjenje njenih suverenih pravic. Pač pa je pripravljena zavzeti se, da za časa pogajanj ne bo zvišala svojih posadk v Porenju, ki imajo samo velikost mirnodobskih posadk. Militarizacijo Porenja pa je pripravljena Nemčija omejiti samo pod pogojem, da tudi Belgija in Francija zmanjšata svoje posadke ob Porenju.

Odgovor nemške vlade je Eden takoj sporočil zastopnikom Francije, Belgije in Italije, ki so izjavili, da je odgovor Nemčije popolnoma nezadovoljiv.

Tudi Poljska je nezadovoljna z nemško agresivno politiko. Poljski zunanji minister Beck je izjavil dopisniku »Daily Telegraph«, da se Poljska ne bo zadovoljila je s teoretično obsodbo Nemčije, temveč da se bo pridružila vsem ukrepom proti Nemčiji. Zlasti je Poljska ogorčena, ker razlikuje Nemčija vedno med zapadnimi in vzhodnimi državami. Poljski je dovolila Nemčija samo 10letni pakt o nenapadanju, zapadnim velesilam pa ponuja 25letni. Zapadnim silam ponuja Nemčija nadalje sklenitev letalskega pakta, dočim ga za vzhodne države odklanja.

Po angleških vestih bi se Francija zadovoljila tudi s temi zahtevami: Nemčija v simbolični obliki odpoklicae vojsko iz Porenja. Razprava pred Svetom Zveze narodov se vodi po členu 8 locarnske pogodbe. Nemčija se takoj zaveže, da ne bo gradila v Porenju nikakih trdnjav.

Hitler je imel zopet govor o zadnjem nemškem koraku. Na široko je govoril o svojem prizadevanju, da pride do zblizanja s Francijo. Ta sporazum pa je mogoč le tedaj, če ga skleneta enakopravna naroda. Opozarja na boljševisko nevarnost in zato ponavlja, da je bila locarnska pogodba zaradi francosko-ruskega pakta kršena. Nadalje je izjavil, da ima raje, če je Nemčija popolnoma osamljena, kakor pa da bi bila diskriminirana. Končno je zagrozil, da bo Nemčija svoje pravne ponudbe umaknila, če bi ostal v veljavi versajski mir.

Na seji nemške vlade, na kateri se je sklepalo o odpovedi locarnske pogodbe, so bili baje vsi ministri za odpoved locarnske pogodbe, ne pa tudi za vkorakanje nemške vojske v Porenje. Ministri dr. Schacht, Neurath in vojni minister v. Blomberg da so bili nasprotni. Zmagalo pa je stališče naročno socialističnih ministrov. V Nemčiji so baje uvidevnejši ljudje v strahu pred posledicami, ker se je nemška vlada prenaplajala in nemška vojska še ni pripravljena na vse eventualnosti.

Na seji belgijske vlade je poročal ministrski predsednik Van Zeeland o zadnjih ukrepih nemške vlade ter ostro nastopil proti nasilni kršitvi mednarodnih pogodb. Izjavil je nadalje, da se popolnoma strinja s francosko vlado in da je treba ohraniti francosko-belgijsko vojaško pogodbo.

Novi japonski finančni minister Saba je izjavil, da mora japonski narod biti pripravljen na to, da se bodo izdatki zaradi mandžurske ekspedicije povečali. Državni proračun bo uravnovešen s posojilom.

Pet armadnih zborov je pripravila Italija za novo ofenzivo na severnem bojišču. Ofenziva se je po italijanskih vesteh že začela. Etiopske čete so številčno mnogo slabše, poleg tega pa tudi neprimerne slabše opremljene. Etiopskim četam na severnem bojišču povečuje baje sam cesar.

Velika pomladanska modna revija Obrtniškega društva

bo v dnech od 21. do 29. marca v Ljubljani v dvorani Kazine

Da naša javnost nazorno spozna veliko prednost našega domačega blaga, njegovo dobro kakovost in njegovo okusno izdelavo, priredi Obrtniško društvo konec marca veliko pomladansko modno revijo. Nobenega dvoma ni, da bo ta revija dosegla še večji uspeh, kakor ga je dosegla jensenska v Trgovskem domu, ki je vsi številni obiskovalci niso mogli dovolj prehaliti. Izkušnje, ki so jih tedaj pridobili razstavljalci, bodo na spomladanski reviji uspešno izkoriščene. Zanimanje za revijo je med obrtništvom izredno veliko. Ze dosedaj se je prijavilo nad 30 damskih in moških krojaških salonov, poleg tega pa se je prijavilo nad 50 drugih tvrdk, ki dopolnjujejo oblačilno stroko. Obiskovalci revije bodo mogli občudovati torej mnoge in najraznovrstnejše izdelke. Seveda pa bo vsa revija tudi prirejena v lepem in zabavnem okviru, da bo tudi s te strani nad vse privlačna.

Opozarjamo že danes na spomladansko modno revijo Obrtniškega društva in že danes ključemo vsem: V dnech od 21. do 29. marca vsi v Kazini, na spomladansko modno revijo!

Občni zbori

14. redni občni zbor Tovarne motvoza in vrvarne d. d. v Grosupljem pri Ljubljani bo dne 31. marca ob 16. v posvetovalnici Ljubljanske kreditne banke. Na dnevnem redu je tudi izprememba pravil in zvišanje delniške glavnice. Delnice treba položiti 8 dni pred občnim zborom.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 14. marca objavlja: Ukaz o sprejemu oslavlke vlade in imenovanju nove vlade — Uredbo o taksi, pobrani v korist državnih in banovinskih gledališč in o območju teh gledališč — Dostavek v uredbi o izvajanju javnih del — Izpremembo čl. 7. deviznega pravilnika — Ustanovitev nove katastrske uprave v Kamniku — Razne razglase in objave.

Občni zbor Lesnega odseka Zveze trgovskih združenj Dravske banovine v Ljubljani,

bo v nedeljo, dne 22. marca 1936 ob 10.30 uri v Unionski dvorani v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Sprememba pravil.
3. Odobritev proračuna in določitev doklade za l. 1936.
4. Volitev dveh delegatov v Centralni odbor drvarske privrede v Beogradu.
5. Samostojni predlogi
6. Slučajnosti.

Ako ob določenem uri ne bi bilo navzočih zadostno število delegatov, bo občni zbor pol ure pozneje pri vsakem številu članov, in sicer z istim dnevnim redom.

Radi izredne važnosti obnega zbora pričakujemo, da bo udeležba lesnih trgovcev polnoštevilna.

Na predvečer obnega zbora, to je v soboto dne 21. marca 1936, bo prijateljski sestanek vseh lesnih trgovcev ob 20.30 uri v Celju, v posebni sobi hotela »Evropa«.

Predsednik: Fran Škrbec s. r.

Vsem trgovskim združenjem!

Pod št. 308/36 od 6. t. m. smo razposlali vabila na občni zbor lesnega odseka Zveze trgovskih združenj Dravske banovine v Ljubljani, ki bo dne 22. t. m. ob 10.30 uri v Unionski dvorani v Celju.

Zaradi izredne važnosti tega obnega zbora, ki bo obenem zborovanje vseh lesnih trgovcev Dravske banovine, prosimo vsa združenja, da gotovo obveste in povabijo vse člane na ta občni zbor, kakor tudi na prijateljski sestanek, ki bo na predvečer v posebni sobi hotela »Evropa«, kakor je razvidno iz vabila.

Na tem obnem zboru, odnosno zborovanju, se bodo obravnavala vsa pereča vprašanja lesne trgovine in industrije, zlasti ureditev dolgov ter zaščita dolžnikov, kakor tudi zaščita lesnih trgovcev in lesne industrije s posebnimi ukrepi. Zato je važno, da se tega zborovanja in sestanka na predvečer udeležijo tudi vsi lesni industrije, ker hočemo na tem obnem zboru ponovno poudariti naše stališče in zahtevati, da se uresničijo predlogi, ki so bili stavljeni in predloženi vladi na velikem zborovanju v Ljubljani.

Lesni odsek Zveze trg. združenj v Ljubljani.

Zaslugam priznanje

50letnica mariborskega okoliškega združenja in jubilej predsednika Kostajnskega

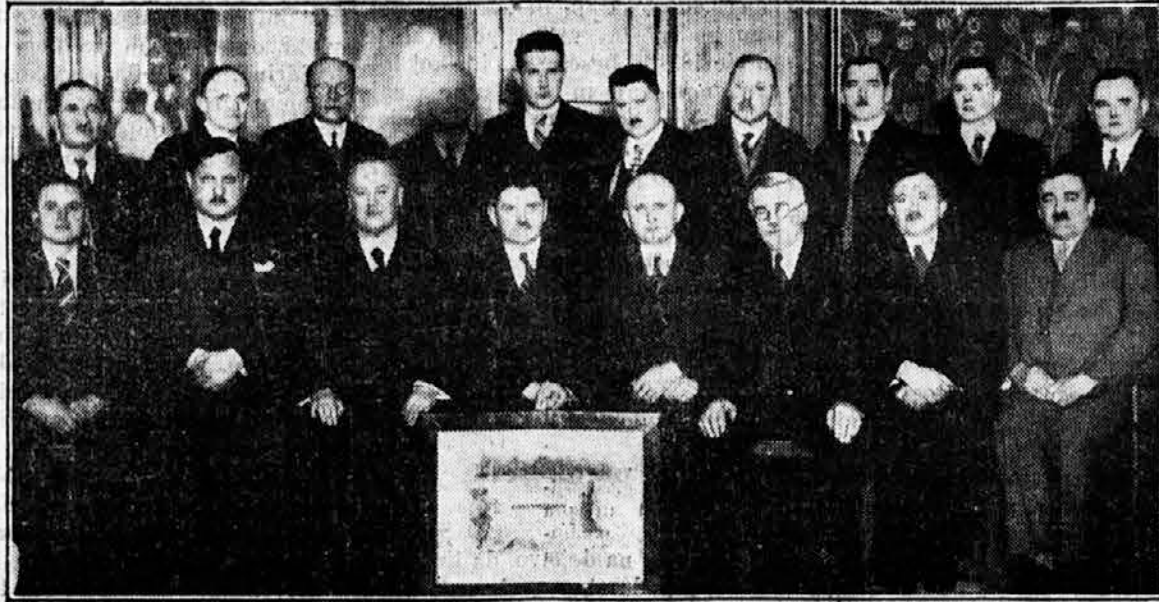
Kakor je »Trgovski list« že obširno poročal, je Združenje trgovcev Maribor-okolica ob priliki svojega rednega letnega obnega zbora na slovesen način proslavilo 50letnico svojega obstoja, obenem pa tudi desetletnico, odkar je nepretrogoma predsednik združenja g. Martin Kostajnskega. V priznanje za njegovo požrtvovalno delo ter njegove velike zasluge za združenje ter naše trgovstvo mu je združenje podelilo tudi častno diplomu, ki naj bo viden izraz hval-

odločen narodnjak in ni tega svojega narodnega prepričanja skrival niti med svetovno vojno. Zaradi svoje temeljite strokovne naobrazbe in izredne vestnosti ter delavnosti pa so mu bila tudi med vojno v vojaški službi poverjena razna važna mesta, na kakršna je le redko mogel priti Slovenec.

Že pred vojno se je osamosvojil in ustanovil svojo trgovino najprej pri Sv. Barbari, nato pa po končani vojni v Sv. Martinu pri Vurbergu. Tu si je ustvaril trdno

kraju ter bil tudi izvoljen za njegovega častnega predsednika. Nadalje je podstarosta gasilske čete župe v Mariboru. V priznanje njegovih zaslug za gasilstvo je bil odlikovan od Vatrogasne zajednice savske banovine s srebrno kolajno.

Kako vneto je deloval tudi za napredek drugih društev, dokazuje cela vrsta funkcij, s katerimi ga je počastilo prebivalstvo. Tako je bil predsednik krajevnega šolskega odbora v Sv. Martinu, ustanovitelj in predsednik trgovsko-

Upravni odbor Združenja trgovcev Maribor-okolica ob dvojnem jubileju združenja z zastopnikoma Zbornice za TOI, predsednikom Jelačinom in tajnikom dr. Plessom ter jubilantom Kostajnskega

ležnosti vseh članov združenja za njegovo delo.

Ni vreden svojih velikih mož narod, ki ne zna ceniti njihovih zaslug, pravi preizkušena resnica. Zato bodi tudi na tem mestu vsaj na kratko opisana življenjska pot moža, ki je skozi deset let s tako izrednim uspehom vodil mariborsko okoliško trgovstvo.

Martin Kostajnskega, veletrgovec in posestnik v Sv. Martinu pri Vurbergu, se je rodil dne 22. novembra 1885 pri Sv. Petru pod Svetimi gorami kot potomec znane in ugledne narodne rodbine. Ker je že v mladih letih kazal veliko veselje in zanimanje za trgovino, se je tudi odločil za trgovski stan ter se kot trgovski pomočnik v raznih velikih trgovinah na Štajerskem strokovno zelo dobro izobrazil.

Vedno je bil tudi zaveden in

domačijo, ki je kmalu zaslovela daleč po Sloveniji in tudi po Hrvatski.

Že od vsega početka se je Martin Kostajnskega živo zanimal tudi za napredek slovenskega trgovstva in zato z vneto deloval v stanovskih organizacijah našega trgovstva. Že od l. 1921 je član uprave okoliškega združenja, od l. 1925 pa neprestano predsednik mariborskega okoliškega združenja. Njegova zasluga je, da je kot vzoren organizator dvignil mariborsko okoliško združenje na tako visoko stopnjo, da je danes eno prvih slovenskih trgovskih združenj. Krepko mu je pri tem pomagal tajnik združenja g. Blagovič.

Obnem pa je marljivo delal tudi za napredek vseh naših kulturnih, gospodarskih in dobroteljskih organizacij. Bil je med ustanovitelji gasilske čete v svojem

nadaljevalne šole za okoliško trgovstvo, ustanovitelj Sokola, podnačelnik brodarke zadruge, odbornik Združenja okoliških gostilničarjev, odbornik Združenja sadnih trgovcev in izvoznikov v Mariboru, odbornik Hranilnice in posojilnice v Sv. Martinu, odbornik cestnega odbora ter dolgo let tudi župan občine Sv. Martin.

Krepko pa je deloval tudi za gospodarski napredek svojega kraja in vse mariborske okolice. Posebno priznanje mu je treba izreči za njegovo uspešno prizadevanje, da je bil pri Dupleku postavljen most čez Dravo. Vsa pokrajina je dobila s tem mostom svojo glavno dovozno prometno žilo, da je vse njeno gospodarstvo oživilo. Vse priznanje Kostajnskega dela za gospodarski napredek mariborske okolice so mu podelile občine Sv. Martin, Zg. in

Sp. Duplek in Ciglence častne diplome, občina Duplek pa ga je imenovala za svojega častnega občana. Tudi v osrednji vladi v Beogradu so pravilno ocenili njegove zasluge in l. 1933 je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone V. stopnje.

Zelimo, da bi ta plemeniti in zaslužni mož mogel še dolgo delovati tako požrtvovalno in uspešno v korist in prid svoje domovine in vsega naroda. Na mnoga leta!

Uredba o dopolnitvi zakona o zaščiti domače lesne industrije

Ministrski svet je izdal na podlagi finančnega zakona za leto 1934/35 naslednjo uredbo o dopolnitvi zakona o zaščiti domače lesne industrije:

§ 1. — Po tej uredbi se more prodajati največ polovica letne produkcije posekanih dreves in izdelanih debel ene režijske manipulacije.

§ 2. — Domačim žagam, ki nimajo zadosti lesa v smislu predpisa zakona o zaščiti domače lesne industrije, more minister za gozdove in rudnike po pogojih tega zakona prodati iz svobodne roke v lastni režiiji posekana debela in izdelane trame, in sicer izjemno od predpisa zakona o gozdovih in pravilnika o izkoriščanju državnih gozdov v lastni režiiji.

§ 3. — Prodajna cena za ta les se določi na podlagi kupnine, dosežene na javnih ofertnih licitacijah iste režijske manipulacije, če pa te nimajo uspeha, pa na podlagi veljavnega režijskega cenika. Prodajati se ne sme pod nobenim pogojem po nižji ceni, kakor pa je navedena v veljavnem režijskem ceniku.

§ 4. — Prodaja režijskega materiala iz svobodne roke po določilih te uredbe se izvrši komisijsko, analogno kakor določajo zadevni predpisi zakona o državnem računovodstvu ter pravilnika za izvrševanje iz poglavja B istega zakona.

§ 5. — Predpisov te uredbe se morejo poslužiti tudi oni lastniki domačih žag, ki niso v predpisanim roku vrožili prošenj za rezerviranje gozdnih sečenj v smislu čl. 12. zakona o zaščiti domače lesne industrije.

§ 6. — Za prodajo v režiiji izdelanega lesa se ne sklepajo rezervacijske, temveč samo kupoprodajne pogodbe.

§ 7. — Minister za gozdove in rudnike bo predpisal navodila za izvrševanje te uredbe.

Prof. Degen Friderik:

Borze nekdanj in sedaj

(Konec.)

V prvi dobi so bile borze bolj slučajni pojavi, priložnostni sestanki; banke so bile istočasno tudi borze. Sklepale so se predvsem denarno-menjalne kupčije, borze so bile dostopne vsem, zlasti pa konzumentom. Za drugo dobo je značilno, da so postali ti sestanki rednejši in predvsem določeni poklicnim trgovcem. Tudi časovno so bili ti sestanki že fiksirani. V tretjo dobo spada zunanja in notranja organizacija borz, določen naziv borza, določevanje borznih uzanc, izdajanje tečajnic ter nastanek raznih vrst borznih kupčij. Nas mora predvsem zanimati tretja doba, odnosno zadnja, ko postanejo borze prepotrebne institucije trgovine. Gotovo je, da je bila anverska borza v primeri s sedanjo berlinsko ali pariško borzo po svojem ustroju in organizaciji primitivna. Vendar pa so bili že na amsterdamski borzi sestanki redni in udeleževali so se jih trgovci raznih narodov. Tudi pojem borze je bil že konkretiziran. Take so bile po večini vse borze do leta 1808.

Amsterdamska borza pa pomeni

tudi važen korak v nadaljnjem razvoju borzijanstva. Borza postane mednarodno tržišče, določajo se tečajne cene določenim dobrinam, vrednostni papirji postanejo važni objekt borznih kupčij, nastanejo pa tudi razne vrste spekulacijskih kupčij. V najnovejši dobi pa se razvijajo borze v smeri vedno večjega tehničnega izpopolnjevanja, nastanejo razne vrste borz, posebno specialne borze, uveljavijo se borzni mešetariji, borze dobe svoj določen pravni položaj — in končno nastanejo v raznih državah borzni zakoni, odnosno počenja se ustvarjati posebno borzno pravo. Današnje borze so v vsakem oziru na višku. Sodobne borze se razlikujejo med seboj po svojem ustroju in po pravnem položaju, ene so borze javno-pravnega značaja, druge pa popolnoma svobodne organizacije. Prve imajo obliko korporacij, a druge kakršnekolj trgovske družbe, zlasti pa delniške družbe. Svobodne borze so predvsem v državah anglo-saksonskega pravnega sestava. Značilnost korporacijskih borz, h katerim spada večina kontinentalnih borz, je: državno dovoljenje za ustanovitev (na Holandskem izda to dovoljenje komunalna oblast), aprobacije borznih statutov, stalni državni nadzor po tako zvanem borznem komisariju in uradno določevanje tečajev.

Borze upravljajo posebni v statutih določeni organi, obiskovalci borz pa so lahko le člani, ki so ali redni ali pa izredni. Člani so predvsem gospodarstveniki raznih strok; za doseg članstva so potrebne določene formalnosti. Načelno lahko postane vsakdo član. Anglo-saksonske borze so popolnoma neodvisne od države. Družba kot taka le registrira svojo ustanovitev in delovanje v trgovinski register. Oblika je predvsem delniška družba (Limited Company), člani so tedaj le delničarji. Članstvo je omejeno na število delničarjev, isto pa zavisi od množine izdanih delnic. Število delničarjev njujorske Stock Exchange znaša 1100, nominalna delnice znaša 2000 dolarjev, a so se pa že prodajale tudi za zneske do 50.000 dolarjev. Poleg tega še določa poseben »committee on admissions« o definitivnem sprejemu delničarja. Čicaška borza šteje 445 članov, odnosno delničarjev, a svojevrstna Nigger Bourse v Hartlamskem predmestju New-Yorka pa 200 članov. Glavnica londonske Stock Exchange je razdeljena na 20.000 delnic po 50 gvinej (zlatnikov). Kljub svojemu liberalnemu ustroju so te borze teže dostopne, kakor korporacijske. Borzni član more postati le oni, ki ima delnico. Te delnice so pa radi omejenega števila težko

dosegljive ali kupljive. Poleg tega pa morajo plačati delničarji še razne pristojbine, ki gredo v velike vsote. Zadnje besedo pa ima poseben sprejemni odbor.

Vse to je znak, da je za borzne člane posejanje borz zelo rentabilno in dobičkanosno. Tudi mešetarstvo je na teh borzah popolnoma svobodno, prav za prav poseben svoboden obrt. Koncem prejšnjega stoletja in v začetku sedanjega so pridobile borze predvsem na tehničnem ustroju. Kupčevanje je bilo treba čim bolj poenostaviti. Ves proces mora biti kratek, praktičen in logičen. Borzne uzance so k temu mnogo pripomogle, kakor tudi posebne obračunske blagajne. Borza mora biti i za prodajalca i za kupeca najrealnejše tržišče za placement blaga, efektov in glavnice. Borze so postale važni faktorji narodnega gospodarstva.

In naše borze? Šest jih je po številu vse so pomembni stebri naše narodne ekonomije in trgovine. So gospodarsko popolnoma upravičene.

Ljubljanska borza pomeni za nas Slovence važno, prevažno ustanovo. Ako pregledujemo letna poročila vidimo, koliko narodnega premoženja je šlo skozi njo, ne samo v korist posameznikov, nego tudi celote. Suhe številke kažejo pomen ljubljanske borze, de-

monstrirajo njeno nujnost ter kažejo, da je njeno poslovanje yseskozi aktivno.

Promet ljubljanske borze je znašal do danes nad 5 milijard dinarjev, mnogo manjši bi bil efekt gospodarskega udejstvovanja brez nje. V nadaljnjem razvoju našega borzijanstva bi bilo želeto enotno borzno pravo, kar je nameraval izvesti že leta 1925. takratni minister trgovine in industrije doktor Krajač, ter ustanovitev nekaterih prepotrebni specialnih borz. Specialne borze za les, hmelj in sadje so nam nujno potrebne. To mora biti postula našega gospodarstva ter naše narodne zavednosti. Koliko narodnega premoženja ne bi šlo čez mejo, ako bi imeli sadno borzo v Mariboru.

Kot zaključek naj še navedem tole tehtno izjavo, ki pojasnjuje veliki pomen borz in ki je bila podana leta 1924. ob priliki otvoritve ljubljanske borze: »V svesti si moramo biti pa brezdvomno, da kakor predstavljajo višek narodne kulture univerze, ravno tako predstavljajo višek gospodarstva borze. Vsa oficialna in neoficialna javnost je dolžna, da podpira moralno in materialno to našo najvišjo gospodarsko ustanovo in doprinese njenemu nadaljnjemu razmahu in razvoju čim več more!«

Denarstvo

Pred razvrednotenjem marke

»Neue Züricher Zeitung« je objavila članek, v katerem napoveduje, da bo nemška marka razvrednotena. Vrednost marke bo znižana za eno tretjino. To da bo nastalo kot neizogibna posledica pomanjkanja deviz, ki se mora v Nemčiji občutiti takoj, ko se začne proti Nemčiji izvajati gospodarske sankcije. Že sedaj komaj krije Nemčija svoje potrebe na devizah.

Mnenje švicarskega lista se potrjuje tudi z drugih strani. Tako poročajo češkoslovaški listi, da je imel ob otvoritvi velesejma v Leipzigu voditelj narodnosocialističnega oddelka za gospodarsko politiko Köhler govor, v katerem je med drugim dejal, da bo ostala notranja vrednost marke neizpremenjena, tudi če bi padla njena vrednost v tujini. Odnos med delom in zaslužkom se ne bo izpremenil. Zelo komentirajo v zvezi s to izjavo listi tudi dejstvo, da ni bilo ob otvoritvi velesejma gospodarskega ministra dr. Schachta, ki je znan nasprotnik vsake devalvacije marke.

Panika na japonskih borzah

Borza v Tokiju je odgovorila na izjavo vlade s splošnim padcem tečajev. Takoj prvi dan po podani izjavi finančnega ministra je nastala na borzi prava panika in splošna izguba na tečajih je dosegla ogromno vsoto okoli 400 milijonov jenov. Finančni minister je zato takoj sklical konferenco borznih in finančnih predstavnikov. Konferenca se je udeležil tudi trgovski minister. Na konferenci se je konstatiralo, da je tudi na vseh drugih borzah bila enaka panika. Takoj po konferenci je dal novi finančni minister novo izjavo, da popravi vtis, ki ga je v vseh gospodarskih krogih izzvala njegova prva izjava. Izjavil je, da je bila njegova prva izjava slabo razumljena in da ne bo vlada nič storila, kar bi moglo škodovati japonskim financam. Kljub tej izjavi in kljub pomirljivemu pisanju listov pa panika na borzah še ni popustila.

Jugoslovenska Uduž. banka ima občni zbor 2. aprila. Po vseh izvršenih odločitvah je dosegla banka v lanskem letu 6,46 milijona Din čistega dobička. Upravni svet predlaga, da se izplača priložnostni delničarjem 5%, lastnikom posebnih rezervnih fondov pa 7 odstotna dividenda, dočim naj se 10% dobička dodeli rezervnemu fondu. Nove vloge so narasle od 71,9 na 144,9 milijona Din. Banka pa je povišala izplačila starim vlagateljem.

Zlata podlaga Bolgarske narodne banke, ki je padla že na 25%, se je sedaj zaradi ukrepov vlade zopet povišala na 35%.

Več milijonov frankov hranilnih vlog so dvignili vlagatelji v Strassburgu zaradi vkorakanja nemških vojakov v Porenje in s tem poostrene politične situacije.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurs o premoženju trgovca Viktorja Piliha v Zaleu. Konkurni komisar Radej, upravnik mase odvetnik dr. Pintar v Celju. Prvi zbor upnikov dne 21. marca ob 9., oglasitveni rok do 25. aprila, ugotovitveni narok pri sodišču v Celju dne 2. maja ob 9.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju gostilničarja in mesarja Rudolfa Debeljaka v Dolanah, p. Sv. Barbara v Hačah. Poravnalni sodnik dr. Poznik. Poravnalni upravnik odvetnik dr. Horvat v Ptuj. Narok za sklepanje poravnave dne 20. aprila ob 10. Rok za oglasitev do 14. aprila.

Končano je poravnalno postopanje drogistu Josipa Poberaja v Ptuj.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenca nestalna; promet Din 6.596.049'87.

V primeri s prejšnjim borznim tednom znaša porast skupnega deviznega prometa v tem tednu nad poldrugim milijon dinarjev.

Devize	Minuli teden	Tekoči teden (v tisočih dinarjev)
Amsterdam	223	272
Berlin	920	910 priv. kliring
Curij	162	141
Din. deviza	372	308 avstr. priv. kl.
Dunaj	1087	1515 priv. kliring
London	1840	2856 inkl. priv. kl.
Madrid	72	161 priv. kliring
New York	305	183
Pariz	66	197
Solun	—	31 boni
Trst	—	22

Glede prometa v posameznih devizah je omeniti porast zaključkov Londona v priv. kliringu za nad en milijon dinarjev in Dunaja za nad pol milijona dinarjev. Ta porast pa je povzročila večja potreba in ponudba privatnega blaga.

Dnevni devizni promet se je gibal takole:

Din	9. III.	10. III.	11. III.	12. III.	13. III.
London-Dunaj	2.297.403'74				
London-Dunaj	1.232.533'54				
Din-deviza	396.062'48				
London-Berlin	1.759.169'07				
Dunaj-London	937.881'04				

Gros zaključkov je bil perfektuiran predvsem na ponedeljkovem in četrtkovem borznem sestanku.

Narodna banka je intervenirala kot običajno v Amsterdamu, Curihu in Parizu, dočim je dala Londonu za Din 1.000.000 dne 9. t. m., naslednjega dne za Din 325.000, a na četrtkovem borznem sestanku pa za Din 100.000.

V privatnem kliringu je bil trgovan angleški funt stalno na neizpremenjeni bazi Din 249'20 do Din 250'80, avstrijski šiling pa na bazi Din 9'85 do Din 9'45, med tem ko je bila na večerajšnjem borznem sestanku zabeležena tudi notica Madrid, in sicer na bazi Din 620— do Din 630— za 100 španskih peset v priv. kliringu. Nemška marka je notirala v privatnem kliringu takole:

9. III.	Din 14'00—14'20
10. III.	Din 13'95—14'15
11. III.	Din 13'95—14'15
12. III.	Din — 14'04
13. III.	Din 13'94—14'14

Iz spodnje tečajne razpredelnice je razvidno, da je v tekočem tednu nazadovol tečaj Berlina za — 4'57 točk, Bruslja za — 0'35 točk in Londona za — 0'29 točk, dočim se je v tem času okrepil tečaj New Yorka za + 7'14 poena, Pariza za + 0'07 poena in Prage za + 0'20 poena. Curij je ostal povsem neizpremenjen, Amsterdam pa je na večerajšnjem borznem sestanku notiral na bazi tečajev od ponedeljka (9. t. m.).

Devize:	S primo Narodne banke	Povpr. Din	Pos. Din
Amsterdam	9. III.	2966'73	2981'32
	13. III.	2966'73	2981'32
Berlin	9. III.	1753'48	1767'36
	13. III.	1749'91	1763'79
Bruselj	9. III.	735'61	740'67
	13. III.	735'26	740'32
Curij	9. III.	1424'22	1431'29
	13. III.	1424'22	1431'29
London	9. III.	215'34	217'39
	13. III.	215'05	217'11
New York	9. III.	4292'18	4328'49
	13. III.	4299'32	4335'64
Pariz	9. III.	287'73	289'17
	13. III.	287'80	289'24
Praga	9. III.	180'41	181'51
	13. III.	180'61	181'72

Efektno tržišče

Tendenca neizpremenjena stalna

Nalik prejšnjim borznim tednom so tudi to pot ostali brez nolic tako bančni kot industrijski papirji, medtem ko so bili na ponedeljkovem oziroma petkovem borznem sestanku tekočega tedna doseženi tiše denarni odnosno blagovni tečaj:

	9. III.	13. III.
7% inv. pos.	77 79	75 77
8% Blair	80 82	79 80
7% Blair	70 72	70 72
7% Seligm.	78 80	81 82
4% agr. obv.	44 46	44 46
6% begl. obv.	60 62	64 65
2 1/2% voj. škoda	355 357	353 357

Ostali državni efekti sploh niso beležili.

Žitno tržišče

Tendenca trdna

Cene so se nekoliko okrepile, toda le pri žitu, in sicer se je podražila časa primerno suha ter prekmurska koroza za Din 2'—, bačka in banaška pšenica pa za Din 5'— pri 100 kg.

Zaključkov pa ni bilo tokrat perfektuiranih nobenih.

Žito:

	Din	Din
Koroza:		
časa primerno suha, letine 1935, s kvalit. garancijo, franco vagon nakladalno postaja	112—	114—
prekomerno suha, franco vagon prekmur. postaja, plačljivo proti duplikatu	117—	119—

Pšenica:		
bačka, 78 kg, 2odstot. ka, prompt. dobava	170—	171—
banaška, 78 kg, 2odstot. ka, prompt. dobava	170—	171—

Oves:		
nov, zdrav, suh, rešetan, franco vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	145—	147'50

Ajda:		
zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana	142'50	145—

Mlevski izdelki:

Moka:		
pšenična Og. banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260—	265—
pšenična Og. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260—	265—

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:
219 — Nillegersberg (Nizozemska): okrogel hrastov les,
220 — Bussum (Nizozemska): železniški pragi,
221 — London: ponuja se zastopnik za les.

Deželni pridelki:
222 — Le Caire: bučno seme,
223 — Nürnberg: semenska koroza,
224 — Istanbul: bel dekstrin iz krompirja, škrob.

Proizvodi živinoreje:
225 — Le Caire: kačkavalj,
226 — Dunaj: volna,
227 — Carigrad: lopi,
228 — Philadelphia U. S. A.: neobdelane kože in krzno.

Industrijski izdelki:
229 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za svilené šale;
230 — Kalkuta: imitacije, bižuterija in drugo galanterijsko blago,
231 — Bukarešta: skrilne ploščice, peresniki, pivniki,
232 — Dunaj: ponuja se zastopnik za kratko blago, pisalni pribor, galanterijsko blago in živila in druge predmete,
233 — Karabi (Indija): verige za živino.

Rudarski proizvodi:
234 — Bussum (Nizozemska): svinčeno belilo,
235 — Carigrad: vosek.

Razno:

236 — London: ponuja se zastopnik za vse predmete,
237 — Bruselj: ponuja se zastopnik za pisarniški in šolski pribor, za tvornice svinčnikov, šestil, radirk, papirja, tekstilnih in kemijskih proizvodov, lovskega orožja, zdravilne rastline, les in žito;

pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 240— 245—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 220— 225—

Otrobi:

pšenični, debeli, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 107'50 110—

Lesno tržišče

Tendenca še vedno zelo mlačna

Ko vlada že tolikšen zastoj v naši lesni trgovini v kolikor zadeva mehko tesani in rezani les, ker je bil po večini izvažan v Italijo in njene kolonije, bi bilo treba sedaj tem večjo pozornost posvetiti naši bukovini. Kajti predlani je bila še dokajšnja produkcija testonov, ker glede kvalitet niso kupec stavili težkih zahtev in se je pri njih izdelavi racionalno izbral les ter je bil zagotovljen odjem večjih količin. Poleg testonov so se lahko oddale tudi tavčeste in pakoni. — Z uvedbo carine s strani Italije, ki je bila edina dobra odjemalka tega blaga, pa je bila tovrstna produkcija pri nas popolnoma uničena, ker je omenjena carina celo presežala vrednost samega blaga, zbog česar se lani tega blaga sploh ni več izdelovalo. To pa pomeni precejšen izpad in zgubo v naši lesni industriji. Da bi ta produkcija sedaj zopet oživela, je zaenkrat popolnoma izključeno, omogočila pa bi se s prepotrebim reguliranjem tozadevnih carinskih postavk in sicer z novimi trgovinskimi pogodbami. Seveda pa je vprašanje, da li se bodo naši odjemalci privadili na embalažo bukovih zabojev, ali pa si bodo pomagali z rinfuza-pošiljanjem južnega sadja, posebno oranž in limon.

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19 carinska pisarna
24-19 po uradnih urah.

OCARINJENJE

uvoznega in tovrstnega blaga, po svojem car. posr. I. Kladniku, višjem car. insp. v p. — revizija deklaracij — car. reklamacije — rekurzi — carinsko-tarifne informacije itd.

Licitacije:

Dne 20. marca bo v Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertna licitacija za nabavo krompirja, čebule, olja, kisa ter paprike in dne 24. marca o nabavi sladkega in kislega mleka, svinjskega in telečjega mesa, jagnjetine in žemljic.

Dne 26. marca bo v pisarni 1. Velospedskega bataljona v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo raznih delov za velospede znamke »Sent Etienne«.

Dne 27. marca bo v Intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo 9900 kg petroleja.

Dne 25. marca bo v Slogalistu 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo predmetov iz medij dne 28. marca za dobavo 7000 kg železne pločevine.

(Predmetu oglašajo v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Še nekatere podrobnosti iz finančnega zakona

Dodatno k poročilu na 1. strani poročamo:

Uvedejo se nove skupne banovinske trošarine, in sicer: na britvice (1 Din od kosa), na cikorio (1 Din od kg), na octovo kislino (1 Din od 100 g), na spiritalni kis (400 Din od 100 kg 100odstotne jakosti), na vinski kis (50 par od litra), na kavljično sodo (80 par od kg), na amoniakovo sodo (40 par od kg), na kristalno sodo (20 par od kg) in na sodo bikarbono (6 Din od kg).

Na novo se ustanovi banovinski fond prometnega davka, v katerega se steka 18% vseh zneskov, ki so bili pobrani na ime skupnega davka na poslovni promet. Iz tega fonda dobe vrbaska, primorska, drinska, zetska in moravska 80% vseh dohodkov, ostale banovine pa 20%.

Kolkovane račune je treba odsej izdajati šele za račune nad 50 Din vrednosti. Zato pa se taksa poviša in znaša za račune od 100 do 500 Din 2 Din, za račune do 1000 Din 3 Din in za višje račune 5 Din.

Taksa na knjižice odjemalcev proti mesečnemu obračunu se poviša od 5 na 10 Din.

Monopolizacija občinskih tiskovin

Ni še končan boj zaradi monopolizacije šolskih knjig, že nam spet poklanjajo neki gospodje iz državne tiskarne nov boj zaradi nameravane monopolizacije občinskih tiskovin. Državna tiskarna je namreč v »Službenih novinah« kratkoma objavila, da je tisk vseh občinskih tiskovin v zasebnih tiskarnah prepovedan.

Obrtniška zbornica v Zagrebu je zaradi tega finančnemu ministru poslala posebno predstavko, v kateri naglašajo, da ni nikjer nikake zakonite določbe, da bi bilo tiskanje občinskih tiskovin v zasebnih tiskarnah prepovedano. Zbornica je mnenja, da je postopanje državne tiskarne protizakonito in zato zahteva od finančnega ministrstva, da takoj prepove državni tiskarni monopolizacijo občinskih tiskovin. Državna tiskarna je samo državno podjetje, nikakor pa ne kakšna oblast, ki bi smela zasebnim podjetjem ukazovati in predpisovati. Zbornica se je obrnila tudi na trgovskega ministra, da nastopi proti temu samolastnemu nastopu državne tiskarne. Nekateri v naši državi res mislijo, da jim je vse dovoljeno. Upamo, da se motijo!

Dobave - licitacije

Nabava treh stojecih blagajni št. 2. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje dobavo treh stojecih blagajni št. 2 z direktno pogodbo. — Pogoji v pisarni te direkcije po ceni 10 Din. S 5 Din kolkovane in zapečatene ponudbe je treba predložiti ekonomskemu odseku direkcije najkasneje do 23. marca.

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 17. marca ponudbe za dobavo anonciatorskih sistemov, morzebarvopisec ter šotora iz impregniranega šotornega platna.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do dne 19. marca ponudbe za dobavo 20.000 kg specialnega cementa.

Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do dne 28. marca ponudbe za dobavo železne rebraste pločevine, bakrene in medeninate pločevine, topljenega železa in bakrene žice.

Nove knjige

Nesreča nikdar ne počiva

Vsak dan beremo o različnih nesrečah in nezgodah. Če ni takoj pomoč na mestu, potem se velikokrat zgodi, da mora ponesrečenec umreti, ker ni nobenega, ki bi znal pravilno pomagati.

Za take primere je spisal dr. Karel Petrič poučno knjigo »Prva pomoč pri nezgodah in nega bolnikov«.

To knjigo bi moral imeti vsak trgovec.

V tej knjigi boste našli nasvete za vse primere, kjer je potrebna hitra pomoč, če se kdo ponesreči na cesti, na vlaku, na avtomobilu, v tovarni, če si kdo zlomi nogo, če krvavi, če ga zadene kap, če ga piči kača, če se utopi, če ga oplazi električni tok, ali karkoli, vselej vam bo vedela knjiga povedati, kaj morate storiti, da ponesrečenca pomagate.

Tudi za dolgotrajne bolezni vam da dosti neprecenljivih nasvetov. Pove vam, kako morate bolniku streči in kako je treba z njim ravnati, da se njegova bolezen ne poslabša. Pouči vas, kako morate bolniku pri raznih boleznih kuhati, kako morate urediti njegovo posteljo in sobo. Besedilo pojasnjuje številne risbe.

Pred to knjigo so izšle še tri zdravniške knjige dr. Karla Petriča: »Človek«, »Bolezni« in »Nalezljive bolezni«. Vse štiri tvorijo obsežno zdravniško delo.

Vsaka knjiga stane 30 dinarjev in se naroča pri upravi »Žena in dom«. Ljubljana, Dalmatinova ul. št. 10.

23. zv. »Trgovsko-gospodarskega leksikona«

Naš Trgovsko-gospodarski leksikon za vsakogar se hitro dovršuje in zadnji 23. zvezek je prišel že do črke »M«. Obravnava gesleca od »malverzacije« pa do gesla »meso«. Posebno veliko prostora zavzema v tem zvezku geslo »menica«, ki je obdelano zelo izčrpno, jasno in pregledno. Povedan je historičen razvoj menice, navedene vse vrste menic, opisane trgovske menične klavzule ter navedene razne posebnosti menice. Silno dobro pa bo služil vsem poslovnim ljudem tudi obširen pregled mer in uteži, ki je v tem zvezku. Skoraj polnih osem strani ima ta pregled in že samo to dovolj jasno pove, da ima bralec pred seboj v resnici dober in izčrpen pregled, ne pa da manjka prav tisto, kar človek išče in kakor se mora pri drugih leksikonskih dostikrat ugotoviti. — Kar smo že pri prejšnjih številkah »Trgovsko-gospodarskega leksikona« mnogokrat omenili, to ponavljamo tudi sedaj, da ga vsem poslovnim ljudem najtopleje priporočamo.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 7. marca objavlja: Dopolnitev razpisa glede prijavljanja sprejemnih radijskih aparatov — Pojasnilo o carinjenju sprejemnih radijskih aparatov, montiranih na avtomobilih — Izpremembe razpisa glede svilenih tkanin — Odločbo o pobiranju carine na cevi in dele za spajanje cevi, če jih uvozijo občinske uprave — Odplačilni načrt zadrug, včlanjenih v Revizijski zvezi v Ljubljani — Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Imam na prodaj več vagonov boljše »sena« v balah po ugodni ceni. **Gliebe Franc**, trgovec s senom, Kukovo - Kočevje

Reklama v olimpijskem letu

Kaj se mi lahko od nie naučimo

Konkurenca v pridobivanju gostov za zdravilišča in letovišča postaja z vsakim letom večja. Leto za letom trošijo zdravilišča več za »ljube goste«, propagandna išče novih potov in tudi načinov. Nikdo pa ne more povedati sredstva, ki bi z vsjo gotovostjo prineslo uspeh. Lani se je pripravilo tako, letos je lanski način zastarel in poskuša se uvesti zopet nekaj, kar še ni bilo. Vse se lovi in skoro bi moral priznati, da vsi skupaj nič ne znamo, dasi je reklamne literature toliko, da človek komaj sledi raznim izdajam. Danes se zglasi ta reklamni strokovnjak, ki priporoča nekaj posebnega, jutri že drugi nasvetuje nekaj novega, pojutrišnjem pravi tretji, da je njegov način edini pravilen. Vseh teh nasvetov pa nikdo ne premane kritično in živimo le od nasvetov, dočim zbrusene nimamo ničesar pred seboj. Res je, da se v raznih reklamnih izdajah tupatam pojavi kritika določene načina reklame in že mislim: Sedaj pride nekaj interesantnega, kar bo razčistilo nejasnost. Toda že prihodnja številka revije z vsjo vladnostjo in priklonom poroča, da ob izdaji zadnje knjige še ni vedela, da dotično grajana reklamo izvršuje priznani reklamni strokovnjak X. Y. S tem je zadeva opravljena in mi reveži, ki se pečemo z reklamo, zopet izdajamo denar za nove knjige, ki ne morejo prinesiti žarka razčiščenja v temo reklamne sfinge.

Za olimpijsko leto se je Nemčija reklamno zelo dobro pripravila. Oglasili so se razni reklamni strokovnjaki, ki od njih vsak priporoča ono, ki bi po njegovem mnenju moglo biti najboljšo. Nekatera reklamna mnenja priobčujemo, pri čemer pripominjam, da sem razna nesoglasja izpustil. Od onega, kar je vsem reklamnikom skupnega, se lahko vsaj trohico naučimo, dočim bi nesoglasja znala voditi le v zmotu. Iz različnih nasvetov posnemamo, da imajo Nemci zaposlene skoro v vseh državah svoje ljudje tudi v reklamni stroki. Najdemo jih v Ameriki, na Angleškem, v Franciji, Italiji itd. Vsak izmed teh slika, kakšna naj bi bila reklama v oni deželi, kjer sam biva. Kljub temu, da je nekaj teh nasvetov prišlo delno prepozno, ker se propaganda za olimpijsko leto vrši že dalj časa, niso izgubili na veljavi. Kajti razlike narodov so po dojemanju reklame tako velike, da bo treba dosedanji način propagande takoj spremeniti in prilagoditi običajem ljudi onega naroda, kjer se vabi v goste.

V Ameriki

— pravi reklamni strokovnjak za to deželo — se prične vsaka reklama s preiskavo trga (analiza trga). Preišče se sestava, psihologija in kupna moč ljudstva, ki naj bi se vabilo k nakupu. Mnogi časopisi, snubilne agenture in založništva

povprašujejo s tisoč vprašanj pri vseh čitateljih listov mesta ali okraja. Nato se skuša reklama prilagoditi mišljenju potrošnika. Preiščejo se tudi vse mikavnosti izdelka, ki se v reklamni porabijo v vrstnem redu pogostosti. Izdelek se zboljša ali spopolni v smislu želj občinstva in za tem se pričena reklamni naskok. Karakterizira se bistvo Američana, Angleža in Nemca in za vsakega se določi zanj primeren način reklame. Nemški reklamni strokovnjak priporoča, naj se zlasti tam zasnubljaja, kjer je več Nemcev skupaj naseljenih. Ker so ti odšli po večini že pred vojno v Ameriko, naj se reklama ne ozira na sodobno Nemčijo, temveč naj se snubi s sredstvi, ki slikajo domačijo in razmere, ki so vladale pred 30 ali 40 leti. Tekste naj napravi v Ameriki živeči reklamni strokovnjak, prav tako slike k inseratom, kajti inserat, ki bi v Nemčiji mogel veljati kot najboljši, bi v Ameriki ne našel odziva. Navaja tudi nekaj vzorcev, ki imajo tipičen ameriški značaj, ki pa edini morejo v novem svetu učinkovati.

Reklamni strokovnjak za Anglijo navaja uvodno, kako velik pomen pripisujejo Angleži tujskemu prometu. Citira iz govora sedanjega angleškega kralja, ki ga je imel še kot waleški princ: »... Priznati moram, da me je presenetilo, ko sem zvedel, da so v letu 1934. pustili tuje pri nas nič manj ko 25 milijonov funtov šterlingov, torej ne mnogo manj od 28 milijonov, ki smo jih stržili s prodajo volne in ne mnogo manj kot 31 milijonov, ki smo jih dobili za svoj premog.«

Pravi, da more reklamo za Angleže uspešno delati le oni, ki točno pozna mentaliteto in razmere na Angleškem. Prizna, da so velike razlike v načinu doumevanja reklame med severnimi in južnimi narodi, da celo med severnimi narodi samimi so precejšnje difference. (Kakor je prav, da se je to javno povedalo, tako mi dobro vemo, da je treba celo v naši državi pri reklamni upoštevat posebno miselnost Slovencev, Hrvatov in Srbov, če hočemo, da bomo imeli uspeh. Za vsakega izmed navedenih troedincev je potrebno reklamni tekst posebej predelati: tu nekaj izpustiti, tam nekaj vstaviti. (Op. pis.)

Reklamo za Angleže more tedaj delati le Anglež ali pa v njegovi deželi udomačeni Nemec. Paziti pa je na to, da se ne inserira v onih listih, ki propagirajo bojkot proti Nemčiji. V takem listu bi oglas ne imel nobene vrednosti, ker bi mu uradniški del lista snedel uspeh. Ker je služila Nemcem v Angliji zmanjšana slika plakata za inserat, razlaga pojem inserata in pojem plakata. Plakatska slika ni nikdar dobra za inserat, zlasti

še, ker Anglež ni dostopen za vse vrste sporta. Za Angleža je torej premalo, če mu samo povemo, da so v Nemčiji olimpijske igre. Sedanja način reklame je indiferenten, navaja samo dejstva. Stavlja za vzgled mnogo boljše francosko reklamo in navaja vzgled s sloganom: »Pojdite na solnce!« Prav tako je uspešna francoska reklama za Alžir. Slogan: »Alžir — pred tvojim pragom!« je mnogo bolj pristržen in individualen kot pa kratki, mrzli, oznanjujoči nemški zmanjšani plakatski inserat.

(Dalje prihodnjič)

Doma in po svetu

Imenovani so novi adjutanti Nj. Vel. kralja Petra II.

Med dr. Mačkem in dr. Trumbićem je prišlo do velikih nesoglasij, kakor poroča splitska »Država«. Dr. Trumbić da bi rad postal voditelj hrvatskega naroda in da je hotel v to izkoristiti tudi proslavo dr. Ante Starčevića v Splitu. Doktor Maček pa da je to zaslužil in zato naročil svojim ljudem, da se udeležijo samo cerkvene proslave, pri drugih svečanostih da pa ne sodelujejo. Zato je bila spominska svečanost tudi tako slabo obiskana, da se govori o ponesrečenju proslavi.

Za upravitelja Vrnjačke banje je bil imenovan Radoslav Bralović, dosedaj upravitelj kazenskega zavoda v Sremski Mitrovici. Kariera, ki bi morda kje druge presenetila.

Bolgarski teden prirede v dneh od 25. marca do 5. aprila v Zagrebu.

Gospodarska sloga je sklenila, da v nedeljah ne bodo kmetje več prodajali v Zagrebu živin. V nedeljah mora vladati na trgu popoln nedeljski počitek.

Ravnatelj naše »Kovnice« Bošković in knjigovodja kovnice Krsta Djordjević sta bila aretirana, ker sta začela kar na svoj račun kovati kovance po 50 Din. Skupno sta nakovala 6000 50 dinarskih srebrnikov.

Na otvoritev dunajskega velesejma je prišlo 700 Jugoslovanov. Število potrošnikov električnega toka v Zagrebu je lani naraslo za 2802 na 41.632. Proizvodnja toka je narasla za 19 odstotkov, potrošnja pa 7,5 odstotkov.

Admiral Beatty, ki je poveljeval angleškemu brodogradu v bitki pred Skagerakom in v tej bitki tudi zmagal, je umrl v Londonu.

Šefi generalnih štabov Francije, Anglije in Belgije se bodo v kratkem sestali.

7 cerkev in samostanov je bilo uničenih pri zadnjih komunističnih nemirih v španskem mestu Cadix.

V Franciji se pripravlja velika akcija, da bi se v znak protesta proti nemški agresivnosti bojkotala olimpiada v Berlinu.

Stavka tekstilnih delavcev v Lodzu se bo v kratkem nehala. Delavci se zopet vračajo na delo. Skupno je stavkalo skoraj 150.000 delavcev.

Angleška vlada namerava še leto zgraditi 10 novih letališč.

Uradno se potrjuje, da je neko italijansko letalo že tretje bombardiralo angleško bolnišnico v Etiopiji.

Kriza se je v nemški industriji obutev v zadnjih dneh znatno povečala. Več tisoč delavcev je ostalo zato brez dela.

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Češkoslovaško ni bila podpisana ob zadnjem bivanju dr. Hodže na Dunaju. Odpor Rima je bil očitno prevelik proti dr. Hodžinemu načrtu o Podonavju in zato Avstrija ni mogla in smela podpisati te pogodbe.

Združene države Severne Amerike bodo zgradile v prihodnjih 5 letih 4000 vojnih letal.

Tehniki v Varšavi so začeli stavkati v protest proti previsokim taksam. Okoli 3500 dijakov se je zaborikadiralo na tehniko ter mislilo tam ostati tako dolgo, dokler ne bodo takse znižane.

Štev. 2622

Nabava

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 25. marea t. l. nabavo železne pločevine U železa in zakovic. Natančnejši pogoji se dobijo pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika v Velenju, dne 10. marca 1936.

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem

Zadnji zagrebski tedenski sejem je bil dobro obiskan in tudi kupčija je bila dobra. Na trgu je bilo tudi precej tujih trgovcev. Cene so se zopet popravile.

Dogon in prodaja živine: 37 bikov, 783 krav, 193 junice, 235 volov, 126 juncev, 217 telet, 646 konj in zrebet, 854 prešičev ter 258 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po 3 do 4, krave za klanje po 2-50 do 3-50, za klobase po 1-50 do 2, junice za rejo po 650 do 800 (za žival), za klanje po 3 do 4-25, voli I. vrste po 4-50 do 5-25, II. vrste po 3-50 do 4, bosanski po 2-25 do 2-75, živa teleta po 5 do 6, zaklana po 7 do 8, špeharji po 6-75 do 7-50, pršutarji po 5-75 do 6-25, zaklani prešiči po 9-50, pujski do 1 leta po 50 do 100 Din, lahki konji po 2 do 3 tisoč par, srednji po 4 do 5 in težki po 7 do 8 tisoč Din za par, zrebeta po 700 do 1200 Din za žival; konji za klanje po 1 do 1-25 Din.

Detelja po 90 do 100 Din, otava po 80 do 100, seno po 80 do 90, slama za steljo po 35 do 45 Din za 100 kil. Krompir po 0-80 do 0-90, repa po 0-25 do 0-30 Din za kg.

barva. plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobji in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Radio Ljubljana

Nedelja, dne 15. marca, 8.00: Telovadba (prof. Marjan Dobovšek) — 8.30: Cas, poročila — 8.45: Venček koračnic (plošče) — 9.00: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda — 9.40: Verško predavanje (dr. Mihael Opeka) — 10.00: Ura lahke glasbe: sodelujeta izmenoma Gorenjski trio in Radijski orkester, vmes prenos iz Planice — 12.00: Cas, objava sporeda — 12.15: Plošče po željah — 12.45: Tamburaški orkester — 13.30: Prenos iz Planice: Reportaža o poteku prostih skokov, razglas rezultatov; oddaja prekinjena do 16. ure — 16.00: Valenje in oskrba piščancev (Gosak) — 16.20: Notranjski šramel, vmes plošče — 17.00: Nekaj o mleku (ga. Marinka Rataj) — 17.20: Notranjski šramel in plošče — 18.00: Razvoj slovenske drame XI. I. Uvodno predavanje. II. Etbir Kristan: Samosvoj — drama v petih dejanjih — 19.00: Cas, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: VI. ura slovenskih skladateljev: Risto Savin: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta in predavanje prof. Osterca — 21.15: Radijski orkester — 22.00: Cas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Pesmi iz operet (plošče).

Ponedeljek, dne 16. marca, 12.00: Operne predigre (plošče) — 12.15: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Cas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečajji — 18.00: O obolenju prebavnih organov (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Plošče — 18.40: Slovenski slikar Fr. Kavcig (dr. Fran Stele) — 19.00: Cas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos iz Beograda — 22.00: Cas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Radijski jazz.

Torek, dne 17. marca, 11.00: Koncert trboveljskih slavčkov pod vodstvom A. Suligoja — 12.00: Iz čeških logov in gajev (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Cas, objava sporeda — 13.15: Operna glasba (Radijski orkester) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečajji — 18.00: Griegove skladbe (Radijski orkester) — 18.40: Blaženstvo Nirvane (Fr. Terseglav) — 19.00: Cas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos akademije Zveze vojaških dobrovoljcev iz kazinske dvorane — 21.30: Orgelski koncert na ploščah — 22.00: Cas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Pohištvo Erman & Arhar ŠT. VID Stalna razstava

Jedilnice, spalnice, kuhinje pod ugodnimi plačilnimi pogoji — Ogled tudi ob nedeljah

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe Jvan Jelačin Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!